

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A hazai ipar emelése.

A hazai napi és szaklapokban kiváló közlemények jelentek meg, melyek több-kevesebb szerencsével mind azon kérdés megoldásával foglalkoztak, hogy: miképen lehetne emelni a hazai ipart, újabb gyárak létesítését előmozdítani, s a hazai iparnak a hazai piacot biztosítani?

A kérdés megoldását azonban csaknem mind a kereskedelmi és iparkamarák reformjában keresik. Ezek reformját mi is helyesnek találjuk, de kételkedünk abban, hogy reformmal gyárak létesítését elősegíteni volna lehetséges; s azért ehhez hozzászólni időszerűnek látjuk.

Az 1881. évi 64. t.-cz., mely 1895. évig adó- s illetékmentességet biztosít némely gyáraknak, nem elégséges, mint ezt már a tapasztalat is bebizonyította. Baross miniszter szállítási kedvezményekkel és a hazai közlekedési vállalatoknak, a hazai iparra kényszerítése által, kétségtelül nagymértben emelte a gyáripart, de célt azonban még sem ért, mit maga Baross is érezvén, anket-et hívott össze.

Mindenestre szükségesnek látjuk az adókedvezményt, de nem csak bizonyos gyáraknak, hanem minden gyárnak és pedig legalább 20 évi időtartamra; szükségesnek látjuk a szállítási kedvezményeket és pedig úgy a nyers anyagokra, mint a kész iparcik-kekre nézve is. Ezek bizonyára hathatós eszközök, de szakemberek és pénz hiánya miatt kárba vesznek, mint történt általánosságban eddig is.

Szerény nézetünk szerint, ha az állam venné kezébe az ügyet a Székelyföldre nézve, hol gyárak létesítésére igen kedvező viszonyok vannak, egy pár gyár minden évben létesíthető volna; és prosperálna is bizonyára egy kis körültekintéssel, ha t. i. olyan gyárak állíttatnának, melyekre szükség van. Kézdi-Vásárhelyt és vidékén pl. igen kedvező viszonyok léteznek a bőr, faiparcikkek, durva és finom posztó, üveg, agyag, papír, csukor és vas termelési ágak gyártásához. Különösen a faipar és a vasöntődének ígér fényes jövőt nagy kiterjedésű erdők- és nagymennyiségű vasérczeivel, mely utóbbiaknak nyersanyaga kintőség és olcsóság tekintetében páratlan a hazában.

Hisz tudjuk, és naponként szerezhetünk meggyőződést arról, hogy a gyulafalvi faipar-telep mily fényesen prosperál — s tudjuk azt is, hogy Kovásznán néhány évvel ezelőtt mily kintőség vasat termeltek az ottani vasbányában, melylyel jóság tekintetében az országban termelt legkintőség vas sem versenyezhetett, de sajnós, szakértők hiányában teljesen fel van hagyva.

Mindenekelőtt szakembereket kellene nevelni, mert bizonyos, hogy a legtöbb akadály ebben van, miben a »Székely közművelődési és közgazdasági egyesület«, valamint az E. M. K. E. részben anyagi, nagyrésztben pedig erkölcsi támogatásával hathatósan segítségre lehetne, melyet ószintén szólna, el is várunk.

Gyárakat állítana fel egyenként maga az állam, a mit nevezett két cultur-egylet közbenjárására bizonyosan készséggel meg is tenne, mert az államnak szíven fekszik polgárainak jóléte és a gyáripar megteremtése. Ha a gyár felállítván, gyakorlatban megfelelné a célnak, igen könnyű lenne kellene is azokat egyesek vagy részvénytársaságoknak eladni. Ezután egészen hasonlólag egy másik gyár létesítéséhez lehetne fogni; ily módon nem kellene sem pénzre, sem idegen szakférfiakra várni és gyorsan fejlődne gyáriparunk.

Gyárakat állítana fel egyenként maga az állam, a mit nevezett két cultur-egylet közbenjárására bizonyosan készséggel meg is tenne, mert az államnak szíven fekszik polgárainak jóléte és a gyáripar megteremtése. Ha a gyár felállítván, gyakorlatban megfelelné a célnak, igen könnyű lenne kellene is azokat egyesek vagy részvénytársaságoknak eladni. Ezután egészen hasonlólag egy másik gyár létesítéséhez lehetne fogni; ily módon nem kellene sem pénzre, sem idegen szakférfiakra várni és gyorsan fejlődne gyáriparunk.

SZEMLE.

A szept. 21-iki hadgyakorlattal, melyen egy egész megerősített hadtest állott szemközt egy markirozott hadtesttel, véget értek a pestmegyei gyakorlatok. Permetező esőben folyt az egész gyakorlat s mivel a csapatok kora reggel óta talpon voltak és sokat szenvedtek, a király lemondott a szemléről. Miután Pejacevich gróf hadtestparancsnokkal hosszasan beszélgetett, maga elé rendelte ő felsége a tábornokokat, az ezredek, zászlóaljok, üteg- és lovasosztályok parancsnokait, azután a tisztek elé lépve, körülbelül így szólt: „Uraim! Igen meg vagyok elégedve. A lefolyt hadgyakorlat alkalmat adott nekem, hogy a IV. hadtest csapatait megtekintsem és a történetek fe-

A „Székelyföld“ tárczája.

A szemüveg.

— Humoreszk. —
(Vége.)

— Vezessen, a mint és hová tetszik, oltalmába adom magamat, kisasszony.

— Felfordult világ, nevet Francziska és utnak indultak. Így mentek egy darabig, midőn Francziska kötelességének tartotta, hogy töle atyja nevében bocsánatot kérjen.

— Szóra sem érdemes, mond dr. Merkel tiltakozva, miért haragudnám önre, ellenkezőleg! Boldog vagyok, hogy ily szépen mehetek önnel.

— De arca nem igen látszik boldognak doktor ur.

— Tegye meg nekem az egyetlen szívességet és ne nézzen arcomba, a midőn a szemüveg nincs rajtam. Esküszöm, hogy sokkal szebb vagyok, mint a hogy most lát. Szemüveg nélkül olyan vagyok, mint a megvakított bagoly, még sandítok is, de csak szemüveg nélkül.

— A baj nem olyan nagy.

— Ó, igenis nagy! Szerencsétlen teremtese vagyok az istennek. Egyszer életemben történik meg rajtam, hogy egyedül lehetek egy szép fiatal nővel és akkor nincs a szemüvegem! Nos, nem vagyok szerencsétlen?

— A szemüveg miatt!

— Igen a szemüveg miatt. A szemüveg az erő és a bátorság, a szellem, a szemüveg minden!

— Akkor legközelebb egy szemüvegbe lépszek szerelmes.

— Tegye meg, kisasszony, de csak akkor, ha mögötte férfi is van és engedje meg, hogy az a férfi én legyek.

— Ah, doktor ur, úgy látszik, hogy az ön bátorsága még sem kizárólag a szemüvegben rejlik?

— Hiszen némi bátorságom úgy is van és ha . . . Igaz! Ha azt akarja, hogy megbéküljek sorsommal, esküdjek meg, hogy mához négy hétre ez utat velem egyedül újra megteszi. Akkor meglesz a szemüvegem és rehabilitálhatom magam.

Legyen nyugodt, doktor urnak arra épen nincs szüksége, különben biztosíthatom, ön ma is tesz nekem.

— De kérem, még ez mind semmi. Tehát esküdjek meg!

— És ha csakugyan megtenném?

— Egészen más fényben látna mindent.

— Vagy pedig meg lennék mentve a csalódástól.

— Ez is meglehet. De nem is sejteti, hogy mi mindene hiányzik a rövidlátó embernek, ha megszokott szemüvegét nélkülözni kénytelen.

A beszélgetés mind élénkebb lett és egy órai vándorlás után, legőszintébb sajnálatuk mellett, céljukhoz értek.

Időközben Dühre papa is teljesen kibékült volt utitársaival, a mint az erdővégi kirándulókkal mindig történni szokott.

Mihelyt vége volt a kölcsönös üdvözléseknek és bemutatásoknak, dr. Merkel mindenekelőtt szemüvegét kérte vissza és odaillesztvén a maga he-

lyére, nagyot lélegzett és most már kedvvel nézte a világot.

— Öröm az élet! kiált lelkesülten, de csak úgy, ha szemüveg van orronkon!

— Ugy van! sóhajtott a professor, ki most leszakasztott liliom gyanánt horgasztá le fejét.

Miután kellően jóllaktak, a professor a maga részéről a „sváb erdő“ bebarangolását tűzte a programra, míg a többiek a Lugas-tó féle mentek. De a hogy a többiek elmentek, a professor vállalkozási kedve is lehült. Itt oly szép a vidék, mondá itt kissé pihenhetünk. A professor ur egyik tölgy árnyában lefeküdt a fűbe és csakhamar elaludt.

Dr. Merkel nem volt ifjú, de azért benne is különös érzés támadt, Francziskával, nehogy a szendörgő professort felébresszék, csak suttogva beszélhetett, pedig a halk beszélgetés fesztelenné és bizonyos mérvű bizalmassággá fejlődik. Susognak, intenek jeleznek, az arcz kifejezőbbé lesz, a szemek többet beszélnek, mint máskülönbön ezek pedig nem csapnak zajt és mégis oly sokat mondanak. Aztán óvatosan néhány lépésnyire bementek a közel sűrűbe s ott egy hatalmas tölgy házába vették egymás nevének kezdőbetűit. Mindketten derülten nevettek és megigérték, egymásnak, hogy a legközelebbi évben újra eljönnek és megnézik műviket, és aztán azontul minden évben.

Midőn a professor felébredt, vége szakadt a csöndes mulatásnak és most előre, a „sváb erdő“ felé. Olvasóimat nem akarom az egész kirándulás leírásával untatni. Más kirándulásoktól annyiban különbözött, hogy a mi mulatóinkat nem lepte

lett csakis legteljesebb megelégedésemnek adhatok kifejezést. A hadgyakorlatokról a hadtestparancsnok ur ugyanis megbeszélést fog tartani, számomra csak az marad hátra, hogy elmondjam, a mit a csapatoknak akarok mondani, és ez első sorban a gyalogságra vonatkozik, melynél kiválólag a nagy nyugalom és rend, a taktikai kifejlődési képesség kellemesen tünt fel nekem. A nagy menetelési képesség és az ügyesség a harcban nagyon kielégített. A mi a lovasságot illeti, legteljesebb és legmelegebb elismerésemet fejezem ki az ezredek kitűnő kiképzetése, a dandárok határozott és korrekt vezetése, különösen pedig kiváló exakt gyakorlataik és a szakadatlan nagy rend fölött. A rend, ez a fődolog és sürgősen szükséges. Különben figyelmökre ajánlom a biztosító és őrzési szolgálat fontosságát. A mi a tüzéséget illeti, az is nagy előmeneteket tett. Ugy a legénység, mint a lovak nagyon jól mutatnak, jobban mint három évvel ezelőtt, midőn őket láttam. Igen jó volt a vezénylet, erélyes az ütközetben és teljes rendet követett. Az egész hadtest újból nagy haladást tett. Ez első sorban a hadtestparancsnok ur érdeme és ezért köszönetet mondok neki, azonban a csapatok előtt is ki akarom fejezni teljes elismerésemet. A honvédsapatok, a hol őket láttam, nagy menetelési képességet mutattak és rendezetten mentek az ütközetbe.

Natalia királyné értesítette Sándor királyt, hogy szept. 29-én délután Belgrádba érkezik. Minden hivatalos fogadtatás elmarad, még a királynak sem szabad anyját a kikötőnél megvárnia, s udvari fogatot sem adnak a királyné rendelkezésére. Sem a régensek, sem a miniszterek nem jelennek meg Natalia üdvözlésére, ellenben a privát fogadtatás annál nagyszerűbb és ünnepesebb lesz. Risztics még mindig reméli, hogy kiegyezésre bírja Natáliát, arra tudniillik, hogy elfogadja azt a feltételt, mely szerint a fiával való találkozás után elhagyja Belgrádot. Az esetre, ha ez a megegyezés nem sikerül, a Vilém királyt is Belgrádba várják. Altalános az a vélemény, hogy Natalia Oroszország tanácsára utazik Belgrádba, habár előbb ép Oroszország volt az, a mely Natáliát lebeszélte belgrádi utazásának tervéről. Szept. 22-én délből a Czervanczeka és Sveta-Petka közt levő vasúti hid beszakadt, minek következtében a teherszállítást további intézkedésig megszüntették. Az utasok csak átszállással közlekedhetnek tovább. A beszakadt hid tíz méter hosszú vasszerkezetű alkotmány. A hivatalos jelentés szerint a hidbeszakadás az árvíz következtében történt, de a magánhírek azt mondják, hogy szándékos bűntény forog fenn, melyet a végből követtek el, hogy a pirosi lövészünnepet megakadályozzák.

A most folyamatban levő francia választások alatt Páris teljesen nyugodt, mind a mellett megtették a rendes övintézkedéseket, a nélkül, hogy nagyobb karhatalmat rendeltek volna. Csúpan Montmartreban tartanak esetleges zavargásoktól, ha a szavazatszedő bizottságok vonatkozásban a Boulangerra adott szavazatokat számbavenni. Legújabb értesülés szerint Boulanger óriási, Rochefort nagy többséggel választott meg. Boulanger, hír szerint, még e héten visszatér Párisba.

meg a szokásos záporosó. A doktor és professor pedig fölváltva viselték a szemüveget.

Már esteledni kezdett, midőn az indulóházhoz visszatérve ismét az erdei uton ballagtak. A doktor szóltanul ment Francziska mellett, a kedves gyermek tiszta szemeibe szemüvegén át és a nélkül is mélyen betekintett — elfogult lett. Francziska is zavarban volt, e hallgatás feszélyezte és hogy e hallgatást megtörje, eszébe juttatta a doktornak, hogy mi mindent ígért ma ez uton, most megvan a szemüvege, meg ugyanazon ut, mit ohajtott.

— Rajta tehát doktor ur, fejezze be szavait, mutassa magát teljes felmagasztalt nagyságában!
— Igen, igen, válaszol ez elgondolkozva, ön azt véli: hic Rhodus, hic salta, ugy-e bár?

— Nem tudom, hogy ép ezt vélem-e, nem tudok görögül...

— Görögül! Nagy ég, hisz ez latinul van. Iskolámba veszem, az egész életre, Francziska, akarja?

— Nem jó fejem van.

— De szíve jó és ez könyörölni fog rajtam, Francziska! Most hirtelen eszébe jut, hogy Dühre valószínűleg jobban hall, mint lát és újra halkabban beszél, — Francziska, könyörölni rajtam és legyen irányomban jó indulattal.

Megragadja kezét, melyet a magáéban reszketni érez.

— Tudna-e engem szeretni? — rebegi füleibe.

Francziska arcát mély pir borítja; szíve hangosan dobog és elfojtja lélekzetét, nem tud felelni, de halkán — alig észrevehetőleg bólint

V i d é k.

Kovácsna, 1889. szept. 23.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A kovácsnai rendes papi állomásra a pályázati határidő lejártával a jelölő bizottság e hó 21-én Kovácsna községében összeült és a jelölést a következő eredménnyel ejtette meg.

Összesen 13 pályázati kérés adatott be.

A 13 pályázó közül tizenegyet jelölhetőnek talált a bizottság; kik közül titkos szavazás útján jelölve lettek: Szőcs Gerő budapesti s. lelkész, Kiss Lajos ételvi lelkész, Kovács Albert györgyfalvi lelkész, Benedek Károly nagyenyedi s. lelkész, Kovács István kézdívásárhelyi s. lelkész, Benke Ferencz farczádi lelkész, Thamó Gyula szentlászlói lelkész és Pap István kocárdi lelkész.

Az egyházmegyei képviselők: Donáth József gondnok ur, az esperes és Jancsó lelkész urak; az eklézsia részéről: Osia György, Deák Domokos, Butyka Károly és Csutak Ferencz képviselő urak a jelölésnél csaknem minden pályázó személyére nézve egyetértettek.

Remélhető, hogy a választó közönség is a sok „jeles” közül a jelesebbet fogja — hasonló egyetértéssel — papjává megválasztani. X.

Különfélék.

— Kinevezés. Bálint Kálmán a kézdívásárhelyi kir. adóhivatal gyakornoka ugyanoda adótisztnek neveztetett ki.

— A sepsiszentgyörgyi postarablás tetteseinek kikutatása iránt erélyesen foly a nyomozat mindenfelé. Közlebebről letartóztatták bodosi Bardocz Lajost és bikszádújfalusi Duczi Istvánt, kiket gyanu terhel, hogy a postalegény meggyilkoltatásában és a posta kirablásában részt vettek. Hír szerint bűnjelöket is találtak náluk.

— Multság. Alig mentek el a fecskék s alig jelentkezett az első őszi nap, a kézdívásárhelyi jótékony nő-egyesület már megtette az első lépést a szokásos őszi fillérestélyek megkezdése iránt. E hó 24-én választmányi gyűlés tartottott özv. Nagy Mózné és Székely Ivánné alelnökök vezetése alatt s ezen közgyűlés kimondotta, hogy az első fillér-estélyt már a jövő szombaton, azaz f. hó 28-án megtartja. E célra egy több tagu rendező bizottság lett kiküldve. Kimondotta a gyűlés továbbá azt is, hogy jövőre nézve a belépti díj 30 kr. lesz, de ezzel szemben aztán az urak fel lesznek mentve a tánczdíjak fizetése alól. Az őszi fillérestélyek beosztása, összállítása, házi asszonyok felkérése stb., szóval, a felmerülhető egyéb teendők elintézése végett Székely Jánosné és Balog Gyula

fejével, erre még képes volt. Erre a doktor hevesen körülöleli, fölemeli, szájára csókot nyom, újra egyet és még egyet és mindössze csak annyit mond:

— Te édes, kedves, drága gyermek, szeretlek, szeretlek!

— Ohó! hangzik hátuk mögött pár száz lépésnyiről.

Francziska nagyot kiált és dr. Merkel meglepetve szól:

— Csoda történt, a professor ur lát!

— Ohó! szól a professor még egyszer és gyorsan előre siet. Mi történik itt?

— De hiszen ön semmitsem lát, professor ur. Mint van az hát...

— De látok, még pedig mint a sas. Épen most találtam meg szemüvegemet a zsebemben. Nem ostobaság ez?

— Roppant ostobaság.

— Doktor ur!

— Bocsánat, kissé zavarban vagyok, de ön az oka. Azt mindjárt meg szokták mondani, ha valaki meglesi szemüvegét! Az ilyen hír sohasem jöhet elég korán.

— Ugy-e? Tehát még bocsánatot kérjek öntől, a miért bizalmammal visszaélt. Francziska, ide mellém! Veled nem egyhamar teszek több kirándulást.

Francziska elszégyelte magát és sirni kezdett. A doktor dühös volt a professora. A szerelmi vallomás nem is olyan könnyű dolog, hogy az ember megboosáthatná, ha épen a vallomás köze-

lőné urhölgyekből álló bizottság kérését fel. A közhangulatból ítélve, remélheti a jótékony nő-egyesület, hogy kedves, egyszerű estélyei jövőre is az eddigi nagy pártfogásnak fog örvendeni.

— Szép ünnepély folyt le f. hó 22-én a kézdívásárhelyi önkéntes tűzoltó egyesület kebelében. Az ünnepelt Barabás Mór, a zenekar érdemes karmestere volt, kit ugyanezen alkalommal a tanítói dalkör is ünnepelt, melynek szintén évek óta karmestere. A tűzoltói zenekar és a dalkör a fáradhatlan buzgó karmestert, érdemei elismerésül, névnapjára egy szép arany órával és láncocczal lepte meg, a zenekar pedig serenaddal és egy csinos virágcsokorral tisztelte meg. Ezután az Unió-kertben bankett volt, melyen a tanítói kar és tűzoltó-egyesület vett részt.

— A gazdaközönség figyelmébe. Az idei pót-lóvásár (lósorozás) Kézdí-Vásárhely város részéről október 8-án délelőtt 9 órakor fog a tanácsház előtt megtartatni. A bizottság elnöke Marialaki huszár-ezredes.

— A belügyminiszter és a magyar hivatalos nyelv. Teleki Géza gr. belügyminiszter miniszteriuma belkezelése tekintetében több rendbeli intézkedést fogantatosított. Rendeletet adott ki nevezetesen, hogy a miniszterium s az alantas hatóságok hivatalos kiadványai kulalak szempontjából is kifogástalanok legyenek, hogy az ugynevezett stylus kuriális kinövésének eltávolításával, jó magyar hivatalos irály honosíttassék meg s végül, hogy az itt-ott lábrakapott hanyag, hosszadalmas, rossz hangzásu magyartalan, néha érthetetlen írásmód, kiküszöbölésével, a kiadványok, különösen pedig a körrendeletek szabatosan, lehető rövidséggel s mindenekfelett jó magyarsággal szövegeztessenek.

— A mayerlingi kolostor. Rudolf trónörökös tragédiájának színhelye, a mayerlingi vadászkastély már át van alakítva kolostorrá. Azon a helyen, hol Rudolf trónörökös halotti ágya állott, emelkedik a házi kápolna oltára. Az épületet, hogy husz apácza befogadására elég legyen, kibővítették a király, s az apácák már a jövő hó közepén elfoglalják új kolostorukat. A régi templomot egészen le fogják bontani és helyette sirboltolt építenek. A kolostor egyházi megáldását egész csendben a trónörökös halála évfordulóján fogják végezni, s az egyuttal engesztelő szertartás is lesz.

— A szabadságharcz árvája. Dunyov István, volt aradi ügyvéd, ki miután végigküzdötte a magyar s azután Garibaldi alatt az olasz szabadságharczot, Pistojában halt meg nem rég, mint nyugalmazott olasz királyi ezredes. Hét, jobbára kiskoru árvát hagyott hátra, a kik most apa, anya nélkül állanak a világban. A pistojai gýmhatóság az árvák érdekében táviratot intézett az aradi árvaszékhöz, arra kérve azt, hogy eszközölne ki, hogy legalább egy a Dunyov-árvák közül Aradon találjon második otthont. Az árvaszék gyermektelen emberbarátok figyelmébe ajánlja az árvák ügyét.

pén megzavarják; előlről bajos az ilyesmit elkezdni. A doktor el is volt szánva hogy az ügyet mindjárt tisztába fogja hozni és azért gyorsan neki fog.

— Bizalommal való visszaélésről itt nincs szó. Én szeretem leányát és ezt mint becsületes ember nyíltan be is vallottam.

— De azért nem kell velem gorombáskodnia, ha szereti a leányomat, válaszolt a professor kedélyesen és szava megoldá a nehézségeket. A doktor nevetve megölelte és bocsánatot kért tőle.

— Hiszen ismer engem, professor ur, megelégszik velem?

— Rendben vagyunk.

Most Francziska borul a nyakába és keblére rejtí szegyéntől piros arcát. Hirtelen eszébe jut valami a professornak:

— Ördög és pokol, a mama! Mit fog a mama mondani?

— Igen, a mama! s a szeretők aggódva nézik egymást.

— Egyébként... ne féljete, gyermekek. Ma rovása van nálam, tudjátok, a kemény tojások miatt. Ma mindent keresztül viszünk, bizzatok rám!

Erre a doktor örömmel karjaiba zárja Francziskát és arczát végig csókolja.

A professor ur pedig váltig azon gondolkozik, hogy mily nagyszerű dolgokat szült az ő „szemüvege!”

— **Höselkü kis leány.** Zólyom megyei Ó-Hegy községben egy szegény asszony 9 éves kis leányával kiment az erdőbe gombát szedni. Egy bokorból váratlanul egy medve-bocs ugrott eléjük. A kis leány egy darab száraz gallyal ráütött nehányat a bocsra, mire az nyöszörögni kezdett, a nyöszörögésre roppant morgással törtetett elő az anyamedve s két lábra állva egyetlen ütessel földreterítette a halálra rémült asszonyt. A kis leány vérző anyjának láttára neki szaladt a nagy medvének, belekapaszkodott annak bozontos fülébe s oly erős hangon sikoltzott a hogy csak birt. A medve egy ideig nagy morgással razta bozontos fejét, aztán kiszakítva fülét a sikoltzó gyermek kezéből, bocsával együtt eltűnt a vadonban. A kis leány nagy vesződéssel birta lehozni a hegyről vérző édes anyját, ki maig fekszik sebeiben.

— **Távirat a királyhoz.** Mázor János csabai lakosnál mult szombatra volt kitűzve a bírói foglalat. Mázor megmozgatott minden követ, hogy ezt a veszedelmet távoztassa feje felől, de sikertelenül. Mikor már látta, hogy nincs menedéke a következő táviratot küldte a királyhoz: Ó felsége I. Ferencz Jozsef apostoli felségének Bécsben. Kérem a bírói árverésem elnapoltatni, mivel rossz termés volt. Válasz fizetve. Mázor, csabai polgár. A kabinetiroda visszatáviratozott, hogy ez ügyben közigazgatási uton mit se lehet tenni.

— **Baruchot elfogták.** A szerajevói 300,000 ftos sikkasztás miatt korozott Baruch Simont, a szerajevói országos kormánytól a budapesti rendőrséghez hétfőn délután fél 4 órakor érkezett távirati értesítés szerint, már elfogták. A szökevény sikkasztót New-Yorkban fogatta el az ottani magyar-osztrák konzulátus. Krassa szerajevói ügyvéd ez ügyben New-Yorkba utazott.

Köszönetnyilvánítás. Feledhetlen térjem Benkő Pál nyug. kir. törvényszéki jegyző elhalálozása alkalmával fogadják a tek. kir. törvényszék, kir. járásbíró, kir. ügyesség, honvéd tisztikar, tek. tanács, a képviselő, a tanítói dalkör, az önkéntes tűzoltó-egylet, az igen tisztelt ipartársulatok és egyesek, kik részvételükkel a ream és családomra mért csapást enyhíteni igyekeztek, e helyen hálás köszönetemet. K.-Vásárhelyt, 1889. szeptember 24-én. özv. Benkő Pál és Dénes Mária.

— **Az utolsó világiállítás kiindulása Párisba.** A magyar állam vasutak menetjegy-irodája által rendezendő utolsó világiállítás kiindulása iránt oly nagy a közönség érdeklődése, hogy az bizonyos létesülni fog. A kiindulás részletes programja már megjelent s a menetjegy-irodában kapható. A kiindulás tartalma ezuttal is 8 nap, s annak lejárta után külön kiindulást rendez a menetjegyiroda Londonba Dieppen át. Londonban a résztvevési jegy tartama 14 nap, de a menetjegyiroda csupán 3 napi gondoskodást vállalhat el. Csélszerű, ha a londoni kiindulásban résztvenni óhajtok még Budapesten jelentik ebbeli szándékukat.

— **A „Pesti Hírlap”,** demokratikus irányu politikai napilap, közkezdveltségénél fogva valóban nem szorul dicseretre vagy ajánlatásra. Az új évszázad küszöbén nem mulasztathatjuk meg sem el, hogy meg ne említsünk egyet-mást abból, mit e lap szerkesztősége velünk közöl. A „Pesti Hírlap” különös súlyt helyez a hír-szolgálatra; mit bizonyít az is, hogy e lapnak van leggyazdagabb hír- és távirat-rovata. Napihíreinek nagyobb részét is vidéki tudósítói sürgönyileg küldik meg, mert a levélbeli tudósítást ma már nem tartják elég gyorsnak. S az is érdekes adalék a hírlapirodalom rohamos fejlődésének történetéhez, hogy — a mi szintén unikum — a „Pesti Hírlap” immár rendszeres havi fizetésben részesíti a nagyobb vidéki városokban levő rendes tudósítóit. Ez a fizetés 25—50 rtiig terjed s tudósítókat még folyton szerződött. Így eléri a lap, hogy eredeti tudósítások dolgában egy más ujság sem versenyezhet vele. Három előkelő bécsi lappal („Neue Freie Presse”, „Neues Wiener Tagblatt” és „Presse”) áll olyatén összeköttetésben, hogy azok szerkesztői a saját külföldi eredeti távirataikat megsürgöznizik a „Pesti Hírlap”-nak is, s így a legérdekesebb politikai híreket a legelőkelőbb külföldi lapokkal egyidejűleg hozhatják. Belunkatársai a legjobb nevű politikusok, publicisták, tárczairók s a legkipróbáltabb journalisták. Hogy tárczái a legjobban megvalógtak, közismert dolog. Negyedévenként több regényt és novellát közöl. Ad kéthetenként zene-mellékletet és sorsolási tudósítót is, két oly melléklet, melyet egyedül a „Pesti Hírlap” nyújt előfizetőinek.) Szerkesztői üzeneteinek mindig élénk és tartalmas rovata máris országos hírre s kedveltségre kapott. Mutatványszámokat egész hétiig küld ingyen a kiadó-hivatal (Budapest, nádor-utca 7. szám), hová az előfizetési pénzek is küldendők; még pedig negyedévre 3 ft 50 kr, egy órára 1 ft 20 kr.

— **A száj és a fogak.** Vannak emberek, a kinkél a száj és fogak gondozása mindaddig az utolsó szerepet játsza, míg egyszer valami szájbetegséget, vagy fogfájást kapnak. Ilyenkor azután Ponczistól Pilátushoz futnak s a vége még is csak az, hogy a fogat huzatni kell vagy költséges kezelésnek kell magát alávetni. Ezt azonban mind kikérülheték volna, ha dr. Popp J. G. udvari fogorvosnak már 40 év óta elismert szájkonzerváló szereit használták volna. Anatherin-szájvíze 50 kros, 1 ftos és 1 ft 40 kros palackokban, melyek közelebb tetemesen meg is nagyobbítottak, állandó használat mellett minden szájbajtlejgőz és lehetetlenné tesz és a fogfájást teljesen kizárja. 35 kros fogpasztája és 1 ft 22 kros Anatherin-fogpasztája és végre 63 kros fogpora a legesszélesebb fogtisztító szerek. Ezeket kivül a feltaláló három szappan különlegességeit is készít és pedig a híres Popp-féle gyógy-növény szappant (30 kr), mely gyógyhatása mellett, a legkellemesebb szappan is, továbbá a napraforgóvirág szappant (40 kr) és a Vénusz szappant (50 kr), melyek az arc- és kéz bőrt rendkívül finomítják és a jelenkor legfinomabb divat-pipere szappanai. — E szerek kaphatók K.-Vásárhelyen: Kovács Ferencz gyógyszerésznél, Fejér L. fia és Wertán-testvérek kereskedéseikben.

Gondnoki jelentés

a Kézdi-Vásárhely városi és vidéki „Rudolf” kórház 1889. júliushavipénzé és betegforgalmáról.

I. Pénztárnok tek. Kovács Károly ur kimutatása szerint július havában

1. BEVÉTEL:	
1) Veres kereszt központi igazgatóságától	200 ft — kr
2) Ápolási díjakból	53 ft — kr
3) Elfogyasztott termények értéke	3 ft 38 kr
4) Pénztári maradv. áthozatal mult hóról	103 ft 72 kr
Összesen 360 ft 10 kr	

2. KIADÁS:	
1) Tűzi fáért	22 ft 50 kr
2) Kórházi ápolások kiadásokra	10 ft — kr
3) V. F. és T. I. számlája	30 ft 52 kr
4) Főápolónő havi díja	17 ft 82 kr
5) Segéd-ápolónő havi díja	7 ft 52 kr
6) Szolga és szolgáló havi díja	12 ft — kr
7) Tej árában	7 ft 44 kr
8) Hús árában	25 ft 80 kr
9) Fűszerek árában	14 ft 06 kr
10) Hő folytán elfogyasztott term. értéke	3 ft 38 kr
11) Kisegítő takarékpénztárba betét	100 ft — kr
12) Pénztári maradvány a hó végén	109 ft 06 kr
Összesen 360 ft 10 kr	

II. Kórházi főorvos nagys. dr. Sinkovics Ignác ur jelentése szerint

1) Junius hórló ápolás alatt maradt 8 férfi, 2 nő, 10 beteg	
2) Julius hóban felvételtett 12 férfi és 5 nő, összesen 17 „	
Ápolottat összesen 27 beteg	
3) Ezen beteg-létszámból elbocsátottat 12 férfi, 2 nő, meghalt 1 férfi 1 nő, összesen	16 beteg
Ápolás alatt maradt 11 beteg	
A július havában gyógykezelt 27 beteg ápolása 356 ápolási napot tett ki.	

Kézdi-Vásárhely, 1889. augusztus 15.

Dobay János,
gondnok.

Közigazdaság.

Tarnóczy Gusztáv mezőgazdasági gép-csarnoka.

Korunk egyik jelszava: „Gyors haladás!” Illik e nagy jelentőségű jelszó mezőgazdaságunkra is, a mely a legutóbbi félszáz év alatt jobban fejlődött, mint azelőtt félszáz év folytán. S ezt a mezőgazdasági gépek alkalmazásának köszönjük! Kiváltképp az utolsó két évtized találmányai csodálatot keltők e téren.

Amde ha ez irányban összehasonlítást teszünk honunk és oly országok között, melyekben a mezőgazdaság kellő fejlettségű, azt kell, sajnós! megállapítanunk, hogy Magyarországon viszonylag még mindig vajmi kevés mezőgazdasági gépet használnak.

Ezen változtatni kell!

A mezőgazdasági gépek az emberiség javára több befolyással bírnak, mint bármi egyéb találmány. Ezeknek alkalmazása, sőt állíthatjuk, nagyrészt a mezőgazdasági gépek alkalmazása folytán lesz a mezőgazdaságnál alkalmazott bérésekből, napszamosokból, kertészekből stb. a jelenlegi fogalmainknak megfelelő „szabad ember”.

Szabad ember! Mily magasztos e fogalom! Ember, a ki a legnagyobb nyerséret igénylő munkát is nagyobb testi megerőltetés nélkül bírja elvégezni esze találmányosságát s értelme által. Az ész kiterveli a gépet, a találmányosság megvalósítja, az elme pedig dolgoztatja; s így az ember méltóvá lesz földi rendeltetéséhez.

Vagy félszázad óta honunkban is örövendésen szaporodnak a mezőgazdasági gépek; amde hosszuhosszu időn át hiányzott az, a mi például Nagy-Britániában, Német-Alföldön, a német birodalom-

ban és Felső-Olaszország kerületein, a hol — Európát tekintvén — a mezőgazdaság legfejlettebb, rendkívül megkönnyítette a jó gépek olcsó áron történő beszerzését oly gép-csarnok, melyben minden gépfajból a legjobb vásárolható. Ily gép-csarnokban természetesen az összes gazdasági gép-gyárosok készítményeiből találunk darabokat, még pedig mindenik gyárosnak azon gépeit, a melyek kiváltképp jók készülnek nálá.

Végre-valahára e nagy hiánynon segített Tarnóczy Gusztáv országgyűlési képviselő, pár év előtt fölállítván e nagy házagot pótló minta gép-csarnokot.

„Noblesse oblige!” Ezen sarkigazság kiváltképp illik a művelt Nyugot azon „gentleman géparú”-saira, a kik a legnemesebb becsvágytól vezérelve nem arra törekzenek, hogy üzletük évi mérlege minél nagyobb hasznot tüntessen ki, hanem azt tartják szemök előtt, hogy gazdátársainak minél jobb és a vételárnak megfelelő mezőgazdasági gépeket szállíthassanak.

A váci-körut végén, a hol hazánk egyik legrégibb gyára, a néhány év előtt lebontott első pesti cukor-gyár épült, egy sarokház-telken, magas, csinos faalkotmány tűnik szemünkbe: Tarnóczy Gusztáv mezőgazdasági gép-csarnokának kitűnő széljargánya. Ezen széljargányok nálunk, szerfölött sajnós! még vajmi ritkák; pedig hasznuk kézzel fogható.

Német-Alföldön utazva, kiváltképp magukra vonják figyelmünket a szélmalmok és a széljargányok, melyeknek nagy része vízszivattyúzásra is használtatik. Ezen ország jelentékeny nagy része ugyanis a tengerszín alatt fekvő, a hatalmas védőtölések bírnak ugyan eredménnyel dacolni a tengervíz óriási nyomásával; de fölszínre szivárgó talajvíz elárasztana mezőket, szántóföldeket, kaszálókat, kerteket, ha nem gondoskodnánk annak levezetéséről. De miként vezethető le oly víz, a mely a tengerszín alatt fekvő területen gyűl össze? Csak szivattyúzós által. A földet hát, melyeket számos öntözési és hajózási csatorna (ilyenek szükségesek Alföldünk számára) metsz keresztül-kasul, keskeny, csekély vízgyűjtő-csatornákkal bírnak; ezekből a széljargányok segítségével oly levezető-csatornába szivattyúzzák, illetőleg emelik az összegyűlemllett talajvizet, melyek a védőtölések koronán húzódnak, innen a hajózási csatornába és folyókba ömlik a víz, melyek azután a tengerbe hömpölygetik azt. Gőz-gépek által végezve tudlgráa volna e munka, míg a széljargányok arányos áron végezik el azt.

Arányos áron! Ez a legfontosabb kellék a mezőgazdaságnál használt gépeket tekintve. Arányos ár! Ez azt jelenti, hogy a végzett munka költségei helyes arányban állanak: időhöz, tőkebefektetéshez, a kezelő-személyzet fizetéséhez, tőkénk kamatozásához, gépkopási törlesztéshez, az elért eredményhez stb.

Például, Tarnóczy Gusztáv széljargányait csak ritka esetben használhatók kellő sikerrel Alföldünkön és a dunántúli megyékben nagy cséplő-gépek hajtására, mert a cséplésnél vajmi káros volna az esetleges gyöngye szellőtől, vagy pedig a szélesentől is függővé tenni a munka szakadatlan serény folytatását. Mi ellenben időhöz nem kötött munkák végzésére, minők például a vízlevezető-csatornák kiszivattyúzása, szecskavágás, (mikor előre is dolgozhatunk), kukorica-morzsolás, szemdarálás, mag-rostálás stb. Tarnóczy Gusztáv széljargányai honunk minden vidékén kitűnő szolgálatokat tesznek mezőgazdáinknak.

Igen nagy előnye Tarnóczy Gusztáv gép-csarnokának, hogy nem gyártat mezőgazdasági gépeket, hanem bizományba veszi azokat a legkiválóbb gép-gyárakból. Ez óriási előny, mert a gyáros szerfölött gyakran előszeretettel viseltetik egyik-másik oly gyártmányra iránt is, a mely több tekintetből kifogásolandó; míg a kereskedő nem elfogult egyik gyár készítményei iránt sem, ő azt tartja: „a jónál van jobb, vegyük hát a legjobbat”. S ez oka, hogy a gépek valódi belbecsét tekintve, (ez pedig elkerülhetetlen szükséges) a lelkiismeretes kereskedő néha olcsóbban árulhatja azokat, mint a gyáros. Tarnóczy Gusztáv gép-csarnoka e rá nézve vajmi előnyös helyzetben van.

Ezen maga nemében páratlanul álló gép-csarnok szerfölött nagy súlyt fektet a kísérletekre; mert azt tartja, (s ebben szintén igaza van!) hogy az elmélet ez irányban is számít, ha a gyakorlat nem bizonyít az illető gép kiválósága mellett.

A Tarnóczy gép-csarnok különlegességei közé tartoznak a „Hornsbury”-féle állítható-hármasekék és a Krumpach Schlick-féle állítható-hármasekék; ugyszintén a Ganz cég által gyártott „Little Grant” (kis óriás). Az elől említett az egész föld legkisebb gőzcséplő-gépe; a második egyebek között a vogyerádi (Nyitramegye) nagy ekeveresnyen — 1885. május 28-án — is mint legjobb az arany-olekvéllel lón kitüntetve; az utóbbi pedig már rendkívül olcsó áránál (most csak 55 ft egy darab) fogva is országsszerte nagy keresletnek örvend.

Más jeles különlegességei e gép-csarnoknak a „trieur”-ök legkiválóbb példányai. Mily szerfölött

nagy fontossága a „trieur“ minden mezőgazdára nézve, azt fölösleges magyarázgatnunk; mert mindenki tudja: „egyedül jó mag ad jó vetést“.

Tarnóczy Gusztáv gép-csarnoka részletfizetésre is ad el bármilyen gépet; ez oly nagy előny a mezőgazdákra nézve, a melyet mindenki kellőleg bir méltatni.

Ezekon kívül a Tarnóczy gép-csarnok szerfölött gazdag készletben birja raktáron mindazt, a mire akár a nagybirtokosoknak, akár a középbirtokú mezőgazdáknak kára, pedig földművelő polgártársainknak szükségük van.

Legutóbb a mult tél végén látogattam el Eszák-Amerikába, melynek mezőgazdasági gépipara bizonyára szerfölött fejlett. Nagy örömmel állapítottam meg, hogy a Tarnóczy gép-csarnok még ott is számot tenne gazdag és változatos árukészlete folytán.

Székrenyessy Kálmán.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy alosernátoni Damokos János végrehajthatónak dálnoki Salamon Ferencz végrehajtást szenvedő elleni 97 frt 49 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Dálnok község határára fekvő, a dálnoki 690. számú telekjegyzőkönyvben 557, 558. hr. számú 400 frt, 2157, 2158 hr. számú 23 frt, 7319 hr. számú 78 frt becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi október hó 8-ik napján délelőtti 9 órakor Dálnok község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881.

évi 60. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság kiküldött egyes bírója.

Kézdi-Vásárhelyt, 1889. évi július hó 13-án.

Sándor Kálmán,
kirendelt egyes bír.

Telek eladás.

Maksa községben az állami ut mellett Antal Zsigmond és neje Jancsó Zsuzsanna adományából, a sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó kollegium tulajdonát képező két épület telek szabad kézből eladó. Vásárolni szándékozók értekezhetnek Maksán az ev. ref. lelkész urral, Sepsi-Szent-Györgyön pedig a kollegium igazgatóságánál.

Sepsi-Szent-György, 1889. szeptember 20.

Bodor Domokos,
igazgató.

Pénzt

sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletivekre, arany- és ezüst pénznemükre bármily összegig

olcsón ad

IÓR Y J.

banküzlete

Budapest, IV., hatvani-utca 17.

5-10

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Nádor-utca 7. sz.

PESTI HIRLAP

Legelterjedtebb, legkedveltebb és emellett legolcsóbb magyar napilap.

Kormánytól és pártoktól független, demokratikus irányu politikai napilap.
Szabadság és függetlenség minden irányban: az a jelszó, melyhez hű maradt, immár 12-ik éve, mindig.

És hű marad ezentúl is.

Közkedveltség tekintetében vetélytárs nélkül áll.

Kétségtelenül a legbővebb és változatosabb tartalmu az összes napilapok közt.

Zene- és sorsolási mellékleteket egyedül a „Pesti Hírlap“ ad előfizetőinek.

Mutatványszámokat

egy levelező-lapon nyilvánított óhajra egy hétig ingyen és bérmentve küld a „Pesti Hírlap“ kiadóhivatala (Budapest, Nádor-utca 7. sz.)

Előfizetést kezdeni a hó bármely napjától lehet. — Az előfizetési pénzek a „Pesti Hírlap“ kiadóhivatalába küldendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Összetévesztések kikerülése végett csakis PESTI Hírlap irandó cím gyanánt.

Összetévesztések kikerülése végett csakis PESTI Hírlap irandó cím gyanánt.